

3. Bölüm

İŞLETMENİN KURULUŞ ÇALIŞMALARI

Giriş

- 3.1. Başarılı Bir İşletme Kurmanın Şartları
- 3.2. İşletme Kurma Nedenleri
- 3.3. İşletme Kuruluşu ile İlgili Bazı Temel Kavramlar
- 3.4. Genel Olarak İşletmenin Kuruluş Aşamaları
- 3.5. Fizibilite Çalışmalarının Önemi, Amaçları ve Başlıca
- 3.6. İşletme Büyüklüğünün Belirlenmesi
- 3.7. Kapasite ve Çeşitli Kapasite Kavramları
- 3.8. İşletme Kuruluş Yerinin Seçimi
- 3.9. İşletmeler İçin Avantaj Sağlayan Bazı Kuruluş Yerleri
- 3.10. Kuruluş Yeri Seçiminde Kullanılan Yöntemler

Bölüm Özeti

Değerlendirme Soruları

Kaynakça

BAŞARILI BİR İŞLETME KURMANIN ŞARTLARI

- Etkin ve verimli çalışmak,
- Yönetim tarzı ve ekip çalışması,
- Yoğun rekabetin olmadığı iş alanlarına yönelmek,
- Müşteri tatminini sağlamak ve müşteri odaklı çalışmak,
- Üretilen mal ve hizmetleri ve üretim yöntemlerini sürekli yenileştirip geliştirmek.

İŞLETME KURMA NEDENLERİ

- Miras
- Bağımsız iş yapma
- Kazanç sağlama
- Toplumsal itibar ve statü
- Başka fırsatların yokluğu
- Bir düşünce ya da bir misyonu gerçekleştirme isteği

İŞLETMENİN KURULUŞU İLE İLGİLİ BAZI TEMEL KAVRAMLAR

- Müteşebbis (Girişimci)
- Sermaye
- Sermaye Birikimi
- Yatırım
- Yatırım Projesi
- Fizibilite

GENEL OLARAK İŞLETMENİN KURULUŞ AŞAMALARI

- 1. Yatırım Yapma (Proje) Fikri**
- 2. Fizibilite Çalışmaları (Proje Hazırlama)**
 - Ön Seçim (Ön Fizibilite)
 - Fizibilite Çalışmaları (Ekonomik Etüd, Teknik Etüd, Finansal Etüd ve Hukuki Etüd)
- 3. Fizibilite Raporu (Tamamlanmış Fizibilite Etüdü)**
- 4. Değerlendirme ve Yatırım Kararı**
- 5. Kesin Proje**
- 6. Projenin Uygulanması (Yatırım)**
- 7. İşletme (Üretime Geçiş) Aşaması**

FİZİBİLİTE ÇALIŞMALARININ AMAÇLARI

1. İşletmenin kurulmasına kesin karar vermek.
2. İşletmenin hangi büyüklükte ve nerede kurulacağını belirlemek.
3. Yatırımın finansal portresini (mali yükünü) ortaya koymak ve gerekli iç ve dış finansman için yardımcı olacak finansal kuruluşlara fizibilite raporunu sunmak.

FİZİBİLİTE ÇALIŞMALARININ BAŞLICA KISIMLARI

1. Ekonomik Etüd

- Pazar araştırması ve talep tahmini
- İşletme büyüklüğünün (kapasitesinin) tespiti
- İşletmenin kuruluş yerinin seçimi

2. Teknik Etüd

- Projenin teknik tanımı, tesis kurulacak arazinin zemin etüdleri, ham madde ve yardımcı madde etüdleri, laboratuvar testleri.
- Üretim metod ve teknolojisi seçimi; seçimin gerekçesi, elde ediliş biçimi, alternatifler ve maliyetler; üretilecek malların, yan ürün ve artıkların çeşitleri, nitelikleri, artıkları değerlendirme imkânları.

FİZİBİLİTE ÇALIŞMALARININ BAŞLICA KISIMLARI

3. Finansal (Mali) Etüd

- Yatırım tutarının (sabit kıymetler ile döner sermaye toplamının) hesaplanması.
- İşletmenin gelir ve gider tahminlerinin yapılması.
- Finansman kaynaklarının tespiti.

4. Hukuki ve Yasal Etüd

- İşletmenin kurulacağı ülkenin yasalarına göre, işletmenin hukuki şekli ve konusu belirlenmelidir.

İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜNÜN BELİRLENMESİ

- **İşletme Büyüklüğünü Etkileyen Faktörler**

Pazar şartları ve talep (bugünkü ve gelecekteki talep) durumu; kurucuların finansman (para ve kredi tedariki) imkânları ve kurucuların yönetim beceri veya yetenekleri.

İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜNÜN BELİRLENMESİ

- **Optimum (En Uygun) İşletme Büyüklüğü**
Ortalama maliyet masraflarının veya giderlerinin en düşük olduğu işletme büyüklüğüdür .

KAPASİTE VE KAPASİTE ÖLÇÜLERİ

İşletmelerin mal veya hizmetleri üretebilme yetenek ve imkânlarının belli bir ölçü ile ifade edilmesine “işletme kapasitesi” denir.

Kapasite ölçüsü olarak çoğunlukla "üretim" kullanılır.

ÇEŞİTLİ KAPASİTE KAVRAMLARI

1. Maksimum (Teorik) Kapasite
2. Normal (Pratik) Kapasite
3. Optimum Kapasite
4. Fiili Kapasite
5. Atıl (Boş, Kullanılmayan) Kapasite
6. Zorlanmış Kapasite
7. Kapasite Kullanım Oranı

Kapasite Kullanım Oranı = Fiili Kapasite/Normal Kapasite

İŞLETME KURULUŞ YERİNİN SEÇİMİ

Yalnızca sanayi işletmeleri için değil, bütün işletmeler için önemli olan optimal veya en uygun kuruluş yeri, genel olarak, "işletme amaçlarının en iyi biçimde gerçekleştirebileceği yer" olarak ifade edilir.

KURULUŞ YERİNİN SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Bölge Seçimini Etkileyen Faktörler

- Pazara yakınlık
- Ham madde, enerji, iklim ve su
- İş gücü
- Taşıma
- Devletin teşvik ve sınırlamaları
- Diğer faktörler; işletme dışı tasarruflar, kültürel ve sosyal şartlar

KURULUŞ YERİNİN SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

2. Kuruluş Yöre ve Noktasını Etkileyen Faktörler

- İş gücü, ham madde ve enerji, su kaynaklarına yakınlık, alt yapı durumu, ulaşım tesis ve maliyetleri, arsa yapısı ve genişletme imkânları, belediye hizmetleri, nüfus yapısı, ücret düzeyi, arazi, inşaat, giyim, gıda fiyat düzeyleri, eğitim ve meslek durumu, mahalli vergiler ve harçlar vb.

İŞLETMELER İÇİN AVANTAJ SAĞLAYAN BAZI KURULUŞ YERLERİ

- Organize Sanayi Bölgeleri
- Sanayi Siteleri
- İnkübatörler
- Endüstri Bölgeleri
- Serbest Bölgeler
- Teknoparklar (Yeni Teknoloji Merkezleri)
- Nitelikli Sanayi Bölgeleri
- Kümeler

KURULUŞ YERİ SEÇİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

- Karşılaştırmalı yöntemler
- Ulaştırma modeli
- Doğrusal (lineer) programlama modeli
- Karma tam sayılı programlama modeli